

“MÜRŞİT” POPÜLİZM DEĞİL, GERÇEKLERİMİZ GERÇEKLIĞİMİZDİR!

Suat GEZGİN*

The “perfect guide” not a populism, it is the ‘reality’

Answering the question ‘where’s the centre of the earth’ by a speech formed to a sovereign power. Somebody says centre of the world is ‘Europe’, somebody says ‘United States’. The societies that are in crises, on this times, imitiate. Nowadays, the arguments which about crises are the indicators of this imitation. Bodies who look out for the solutions on sovereign powers have lived feeling of inferiority. Today this conflict is on bodies minds, feelings and the idea depends on a basic populism becomes a main parameter on general of the society. Also, Turkey has a view like this. And the faculties of media communication as a part of this organization have in problems. On this situation, “the meeting of deans of media communication faculties” that was in february have an importance. The deans became together to produce solutions and this was strengthened the hopes for the future. It’s important to know that the solution is on our reality.

*Prof.Dr., İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölüm Başkanı,
Dekan*

.....

‘Dünyanın merkezi neresidir’ diye sorulduğunda, kimi büyük bir hayranlıkla “Avrupa” diye yanıtlar. Kimi de, 1492’de başlayan serüveniyle “Amerika” “dünyanın merkezi” ya da “uygarlığın” kökeni diye dillendirir. Kimileri de “uygarlığın güneşi doğudan doğar” der. Egemene, güce göre yapılan bir söylemdir dile getirilenler. Hiç kuşkusuz böylesi bir ilinti kurulabilir, ancak bugün doğunun dünya konjonktüründe aldığı yer pek de sanıldığı kadar böylesi bir nedenselliği doğrulamıyor. Özellikle kendi kimliğini, uygarlığını, kültürel ve maddi değerler toplamını küçümseyen toplumsal yapılar, ciddi öykünme sıkıntıları yaşamaktadır. İşte bu noktada, dünyanın merkezinin ya da uygarlığın kökeninin hep bu öykünmeler doğrultusunda biçimlendiği görülmektedir. Osmanlı’nın tükenişine doğru yaşanan tartışmalar da öykünmenin, hayranlığın göstergesidir. Onun içindir ki o dönemde kimilerine göre “Amerika dünyanın merkezi”dir ve “Amerikan mandası” olmak en iyisidir ya da İngiltere, Fransa... “Hasta adam”ı iyileştirecek iksiri egemenlerde arayanlar da korkunç bir aşağılık duygusunun yansımaları yaşamışlardır. Bugün de aynı çatışmayı yaşayan beyinlere, yüreklere tanıklık ediyoruz. Çok yakında “manda” arayışı da gündeme gelirse hiç şaşırılmamak gerekir. Güzel dünyalar, mutlu günler, sorunsuz bir yaşam dürtüsüyle başlayan arayış bir bakıyorsunuz ki ilkel benin arkasında yatan itkilere dayanan bir arayışa dönüşüyor. Ardından isteklere, istemlere dönük söylemlerle oluşan bir dünya yaratılıyor. Kurulan düşler, sonuçta beyinde yaratılan bir düşler ülkesine dönüşüyor.

Basit bir popülizm gelgitinde salınan bu düşünceler bir bakıyorsunuz ki, toplumun çok önemli bir kesimine egemenlik kurmaya başlamıştır. Türkiye işte böylesi bir tablonun içerisinde yer almaktadır. Basit popülizmle yaratılan düşler ülkesine davetiyeler gönderen “aydınlar”, “siyasetçiler”, “bilim adamları”, “işadamları”... Dün olduğu gibi bugün de bizleri kurtaracak, kendi gerçeklerimiz ve gerçekliğimizdir.

Aynı sürecin bir değişik kesitini biz kendi içimizde yaşıyoruz. Türk yükseköğreniminin genç, dinamik, etkin alanı iletişim, gerek akademik boyutuyla gerek sektör boyutuyla kendi gerçeklerini ve gerçekliğini görmek zorundadır. Sektörün bugün içinde bulunduğu teknolojik donanım üstünlüğü, elbette düne göre övünülecek değerdedir. Ancak, görünen o ki, teknolojik üstünlük, sunulan ürüne, hizmete artı değer kazandırmıyor. Sektörel anlamda yaşanan tartışmalar içerisinde, ortalığın tam anlamıyla toza dumana boğulduğunu söylemek olasıdır. Sektörün de ciddi anlamda popülist bir söylem içerisinde ve kendisine uygun bir dünya yarattığı görülmektedir. Öylesine bir dünya ki, anlatılan öykü de sokaktakinin değil, kendi yarattıkları dünyanın insanların öyküsüdür; ki bu dünyanın kurmaca, halk deyişyle “yalan dünya” olduğu da gün gibi ortadadır. Kaleme alınan bu metinde, dertleri sıralamak, dile getirmek amaçlanmıştır. Dolayısıyla sektörün sorunlarını bir kenara bırakarak, kendi gerçeklerimize ve gerçekliğimize dönelim.

Öykünün kahramanı, iletişim öğretimi üzerine düşüncelerimizi paylaşmak ve bir anlamda gerçeklerimizi ve gerçekliğimizi sunmak üzere bu sütunları işgal ediyoruz.

Olabildiğince nesnel bir anlatı, olabildiğince "arabesk" ve yazgısal bir kabullenışten uzak bir anlatı sunmaya çalışacağız. Bunca girizgahtan sonra gelelim öykünün anlatılışına. Karmaşık, kırık ve net olmayan bir dil yerine, açık, yalın ve tüm çıplaklığıyla bir içdöküş gözlemleyeceksiniz satırlar arasında. Dolayısıyla anlatılanların dağılmaması, karmaşık bir yapıya dönüşmemesi için madde, madde düşünceler özetlenecek ve dile getirilecektir.

İşte size yalın ve katıksız bir öykü:

1. İletişim öğrenimde öğrenci kontenjanları sektörün beklenti ve talepleriyle örtüşmüyor!

Her yıl ÖSS sınavı öncesi kontenjan belirleme süreci yaşanır. Kontenjanları düzenlemek üzere istenilen görüşler doğrultusunda kurumlar kendi olanakları elverdiğince sayı bildirirler. Ardından bu görüşler doğrultusunda kontenjanlar ilan edilir. Her yıl bu kontenjanlar kurumların önerilerinin çok çok üzerinde gerçekleşir. Eldeki olanaklar, koşullar belirlenen kontenjanları karşılayacak düzeyde değildir. Nitelikli bir öğrenim sürecinin gerçekleşebilmesi için kontenjanların belirlenmesinde mutlaka ve mutlaka fakültelerin istemlerine dikkat edilmeli ve bu istemler doğrultusunda kontenjanlar belirlenmelidir. İletişim öğrenimi yapısı gereği kuram ve uygulamanın birlikte gerçekleştiği bir alandır. Öğrencilerinin hedeflenen düzeyde bir öğrenim olanağına kavuşabilmesi için sayının sınırlı olması gerekir. Bu sayının sınırlılığı salt fakültelerin koşullarına bağlı değildir. Aynı zamanda sektörün de öngörülen mezun sayısına yanıt verecek bir kapasitesi yoktur. Özellikle medyanın yaşadığı finansal sıkıntılar kontenjan sayılarının realize edilmesini zorunlu kılıyor. Önümüzdeki

sürecin aynı yanılıyla sürdürülmesi, işsiz ordusunun çok daha tehlikeli boyutlara varmasını kabullenmek demektir.

2. İletişim Fakültesi sayısı ülke gereksinim ve gerçekleriyle örtüşmüyor!

Öğrenci kontenjanlarına ilişkin serzenişin ardından dile getirilmesi gereken bir başka gerçek de ülkemizde sayıları her geçen gün artan İletişim Fakülteleri'dir. Bugün için sayı neredeyse 25'e yaklaşmıştır. 'Her ile bir üniversite' şiarıyla yola çıkan siyasilerimiz yakında her ile bir 'iletişim fakültesi' diyerek, iletişim fakültelerinin sayısını 81'e çıkaracaklardır. Gerek üniversite, gerek fakülte sayısının artması yarardan çok zarar getirme noktasına varacaktır. Neredeyse bu söylem 'liberal' bir yaklaşımla "Bırakalım yükseköğrenimi piyasa koşulları belirlesin"e varacak düzeydedir. Ülkenin kamburu gibi yorumlanan ve değerlendirilen KİT'lerin piyasanın azgın dişileri, dişleri arasında eriyip gideceğine inanan "güç-süz-ler", yakında aynı savla ortaya çıkıp, üniversiteleri de piyasa koşullarına bırakıp, ayakta kalanların yaşayacağı bir dünya yaratalım diyeceklerdir. Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal yapısı, koşulları ne siyasal hesaplarla yapılan çıkışlara ne de piyasa azmanlarının beklentilerine yanıt veren açılımlara yanıt verecek durumdadır. Dolayısıyla Türk Yükseköğreniminin planlanmasında ülke gerçeklerine, gereklerine ve gücüne uygun bir yaklaşımla ortaya çıkmak çok daha yerindedir.

İletişim Fakülteleri özgülünde de vurgulamak gerekirse, artık Türkiye'nin yeni bir "İletişim Fakültesi"ne gereksinimi yoktur. Varolanları güçlendirmek, desteklemek ve çok daha nitelikli bir

öğrenim vermesi için çaba göstermek çok daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

3. Daha nitelikli bir iletişim öğrenimi için fakülteler arasında koordinasyon ve işbirliği bir zorunluluktur!

Genç ve gelişen bir alan iletişim. Özellikle II. Dünya Savaşı sonrası güç kazanmaya başlamış ve geçtiğimiz ve bu yüzyılın gerek kuram gerek uygulama boyutuyla gözde alanlarından biri kimliği kazanmıştır. İletişimin bu özelliği, Türkiye’de çok daha yoğun hissedilmektedir. Nitekim bu alanda uzmanlaşan akademik gücümüz ne yazık ki, hala çok sınırlı düzeydedir. Akademik kadroların yetişmesi ve etkin öğretim içerisinde yer alması çok da kolay ve kısa bir süreç değildir. Bu nedenle Türkiye’deki iletişim fakültelerinin bu durum karşısında bir koordinasyon içerisinde hareket ve işbirliği yapması çok yerinde bir yaklaşım olacaktır. Bu koordinasyonun boyutları öğretim elemanı değişimini, neredeyse “rotasyona” vardırarak bir uygulama düzeyinde düşünülmelidir. Bu bir ulusal sorumluluk, bilinç ve anlayış gereğidir. Bilim kiskançlıkla, gizlilikle gerçekleşmez. Bilginin paylaşılması ve olabildiğince geniş yayılımını sağlamak bu işin mesleksi bir onuru ve etik değeridir. Bu anlamda yasal engeller, yetersizlikler gözden geçirilmeli ve bu alana dönük destek programları YÖK nezdinde gündeme getirilmelidir. Bilimin sınır tanımazlığı bu anlamda iletişim fakülteleri arasında kendini çok daha yoğun göstermelidir. Bu bir gereksinim, bir yükümlülüktür. Sınırlı olanaklar içerisinde eldeki değeri en rasyonel biçimde kullanmak ve bunu ülke yararına sunmak kanımca en büyük yurtseverliktir. Bu salt iletişim alanında değil, günümüz koşulları

içerisinde tüm alanlar için geçerlilik taşımaktadır. Böylesi bir anlayış, düşünce yapısı Türk insanı için bir anlamda artık “İlkel ben”e hizmetin uzağındadır. “Biz” bilincinin yerleşmeye başlaması herşeyden önce bir çağdaşlık göstergesidir.

Akademik düzeylerin tümünde bir değişim süreci başlatılmalı, en azından seminerler, konferanslar düzeyinde öğretim elemanlarının uzmanlıkları doğrultusunda diğer fakültelerin öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin bu birikimden yararlanmalarına olanak tanınmalıdır. İnsangücü düzeyinde gösterilecek duyarlılığın yapıt açısından da değerlendirilmesinde yarar vardır.

4. İletişim Fakülteleri ortak yayınların altına imza atmalı!

İletişim fakültelerinin önemli sorunlarından biri de yayınlar konusunda yaşanmaktadır. Ortak yayınlardan önce, fakültelerin yayınları, öğretim elemanlarının çalışmaları ne yazık ki, kolay ulaşılabilir bir nitelikte değildir. Çalışmaların, yapıtların dağıtımı konusunda işbirliğinin daha yoğun biçimde gerçekleşmesi, bir iletişim ağının kurulması zorunlu gözükmektedir. Öte yandan bu ilişkinin daha da güçlendirilerek ortak yayınlar biçiminde kendini göstermesi de olumlu bir adım olarak düşünülmelidir. Düzenlenen İletişim Kongre ve Sempozyumlar dizisinin yarattığı hava, yayın alanına da taşınmalı ve ortak yayın gerçekleştirme yönünde özverili çalışmalar biran önce başlatılmalıdır.

5. İletişim mezunlarının mesleki gelecekleri güvence altına alınmalıdır!

Meslekler arasındaki sürtüşme, rekabet öylesine üst düzeylere erişmiştir ki, yapılan eylemin meslek olup olmadığı

tartışmalarını gündeme getirmiştir. Bu tartışmalar özellikle gazetecilik alanında kendini göstermekle birlikte iletişimin diğer alanlarında da aynı sıkıntılar yaşanmaktadır. Son zamanlarda özellikle halkla ilişkiler alanına ilgi gösterenlerin güzeller, mankenler düzeyinde algılanması, mesleğin algılanış ve değerlendiriliş biçimi hakkında ipuçları vermektedir. Meslek tanımı, sınırları belirlenemeyen iletişim, herkesin iddialı olduğu bir alan konumuna gelmiştir. Türkiye’de yaşama sıkıntısı içerisindeki bakkalların bir odaya tabii olduğu ve bakkalların bile (söz konusu vurgu mesleği aşağılamak için değil, sınırları göstermek açısından yapılmıştır) dükkan açabilmek için bazı yükümlülükleri yerine getirmek zorunda kaldığı ülkemizde, iletişim için ne yazık ki böylesi bir arayış, duyarlılık görülmemektedir. Özellikle medya kuruluşları açısından bu sıkıntı çok daha üst düzeyde yaşanmaktadır. Çalışanlara dönük geniş kapsamlı bir araştırma gerçekleştirilmemiş olmamakla birlikte, bu alanda çalışanlar arasında iletişim mezunlarının sınırı kaldığı bilinmektedir. Oysa sözkonusu alan kamusal sorumluluk, yükümlülük taşıyan bir alandır. Bu alanda yaşanacak bir tahribatın, olumsuzluğun sonuçları bireysel ve sınırlı değil, toplumsal sonuçlar doğuracak düzeydedir. Dolayısıyla basite alınacak ve önemsenmeyecek bir olgu değildir. İletişim; hukuk, tıp, mühendislik gibi bir yeti, bir üstünlük, ehliyet isteyen alandır. Dolayısıyla bu alanın bu donanımını taşımayanlar tarafından yapılması, olası riskleri göze almak demektir. Bu anlamda iletişim alanında “Ulusal İletişim Konseyi/Kurulu/Kurumu” gibi bir örgütlenmeye gereksinim vardır. Bu örgütlenmenin, edinilmiş mezuniyet belgesiyle yetkili kılacağı, sicilendireceği bir istihdam yapısına gereksinim vardır.

Mezunların gelecekte belli ölçülerde iş güvencesine kavuşması için böylesi bir yapılanmanın kapısı aralanmalı ve bu doğrultuda bir arayış için girişimde bulunulmalıdır. Aynı duyarlılığı medya kuruluşlarından da beklemek gerekir.

Ayrıca bu âra süreçte yaşanan yoğunlaşmayı gidermek için “pedagojik formasyon” iletişim öğreniminde değerlendirilmesi gereken bir açılmıdır. İletişimin yükseköğrenim öncesi sürecine dönük pedagojik formasyon, öncelikle bu alandaki yoğun mezun sayısının bir ölçüde yönlendirilmesini sağlayacaktır. Aynı zamanda bu uygulama, yükseköğrenim öncesi süreçte mesleki eğitime de güç katacaktır.

6. Ulusal İletişim sorunları karşısında ortak tutum alınmalı!

Ulusal iletişim sorunları karşısında İletişim Fakülteleri, akademik bakış açısını gündeme getirmelidir. İletişim Fakülteleri'nin, bu bakış açısının ilgili birimlerde, düzeylerde, kamuoyunda gerekli dikkati çekmesi için çaba gösterilmelidir. Özellikle “iletişim özgürlüğü” konusunda duyarlılık daha etkin ve yoğun biçimde gösterilmeli, AB sürecinde bu ortamın sağlanmasında mesleki örgütlenmelerin de görüşü alınarak hukuksal sıkıntılara ilişkin görüşler dile getirilmelidir.

7. RTÜK ve İletişim Fakültelerinin Radyo ve Televizyon Yayınları!

İlgili yasayla kurulan ve çalışmalarını gündemde sürekli yer tutan RTÜK'le görüşme sürecinin başlatılarak, İletişim Fakültelerinin radyo-televizyon yayınları konusunda bir ayrıcalığa, yetkiye, lisansa kavuşması konusunda çaba gösterilmelidir.

Yasanın olanaklarının, sınırlarının genişletilmesi yönünde çalışılması ve bu istemin RTÜK tarafından da desteklenmesi sağlanmalıdır.

Son söz...

Sınırlı satırlar, sütunlar arasında içdöküş de sınırlılık taşıyor. Dolayısıyla şimdilik bu sınırlılık içerisinde kalan içdöküşe ilişkin son sözü söylemek gerekir. Daha önceki satırlarda bir anlayıştan, bilinçten söz etmiştik. Türkiye “ben ve benim”in dışında bir arayış içerisine girmelidir. “Ben ve benim” ayıplanacak bir ilkelliktir. Çağdaş toplumsal yapı içerisindeki bireyler, kendisi dışındakilere karşı kayıtsız ve duyarsız kalamaz. Özgürlükler de öyle anlatıldığı ve sanıldığı kadar sınırsız, uçsuz bucaksız değildir. Özgürlüklerin sınır çizgisinin bir başkasının özgürlük sınırının başladığı alana dayandığı demokratik toplumlarda her birey, bir diğer bireye karşı sorumluluk taşımaktadır. Bu anlayışın örnek yansımaları Türkiye İletişim Fakülteleri göstermiştir. Geçtiğimiz Şubat ayında **sekizincisi** gerçekleştirilen “**Dekanlar Toplantısı**” ardından kaleme alınan bu metin, ortak çözüm arayışının filiz verdiği bir platformun taşıdığı duyarlılıkla yazılmıştır. Sorunları çözümsüzleştirip, dipsiz kuyulara salmak yerine, çözüm üretmek üzere bir araya gelen Dekanlar, geleceğe dönük umutların güçlenmesini sağlamıştır. Sorunlarına sahip çıkıp, güzellikler yaratma adına bir işbirliği içerisine girmiştir, dekanlar. Bu toplantılar bir anlamda gerçeklerin tüm açıklığıyla yansıdığı, yansıtıldığı bir imecedir. Bu imece ağustos sıcaklığında yerdeki harmanı kaldırıp, sıcak somunu genç kuşaklara ulaştıracaktır.